

Diumenge de Rams. Triguem quatre hores per arribar a Espés, el doble del temps habitual, amb la pluja de fidel companya d'ençà que hem sortit de Cervera. La llevantada ha dut una aigua amiga i necessària, un plugim tranquil i tenaç com el dels poemes d'Espriu que s'ha transformat, sortint del darrer túnel d'Obarra, en una atapeïda cortina de flocs de neu, amb dos pams de gruix als vorals d'una carretera acabada d'escombrar per la màquina llevaneus. En arribar a la palanca de riu Bllanc, el costum ens ha fet tombar a l'esquerra per la drecera del camí de l'obaga, asfaltat des de l'estiu passat, que avui ens ha esdevingut un parany malgirbat i traïdor. No hi havia passat la màquina i ens hem entestat a seguir les roderes de vehicles més matiners sobre el tou d'un pam de neu. Debades, perquè ni amb cadenes ha estat possible tirar endavant sense patinar. L'alternativa ha estat carregar-se de paciència, retornar de recules a la palanca, enfilat el coll de Bonansa, baixar cap al Baliera, girar a ponent coll d'Espina amunt buscant l'horitzó de Les Paüls i trobar l'entrada a Espés pel camí de la solana, sempre més obert i amable, i més fàcil de transitar que no pas el de la mata de l'obac.

La marrada ha pagat la pena per la novetat d'un paisatge diferent i de bellesa corprenedora, amb tota l'Alta Ribagorça aragonesa coberta per una catifa de blancor feridora. Tot i això, vora la dansa de la neu, surava l'interrogant d'una anormalitat: la que deriva d'estrenar l'abril i veure caure, en plena primavera meteorològica, la nevada més important de l'hivern. No és pas la primera vegada que per aquests verals neva a la primavera, però el desconcert ve del detall que quasi no ha nevat en tot l'hivern i, cosa mai vista, avui ha tronat fins a tres vegades en el fort de la nevada. Estranya barreja d'un temps que, com diuen, s'ha tornat boig.

Dimarts de Setmana Santa. Aprofitem que la llevantada ha badat una estona i la tarda s'ha abonat per sortir de casa i passejar pel camí que puja a Selva Pllana. Una caminada lenta i deliciosa, de badocs entretinguts amb el rastre de les petjades d'animals diferents sobre la neu verge. Hi hem distingit la marca fondal de les peülles del senglar, la més àgil i lleugera dels cabirols i alguna altra que podria ser de la guineu. Fins que tot d'una, a la partida dels Pedrins, ens sorprenen unes petjades diferents, més grosses, i amb la marca clara de cinc ungles. Fem broma dient si són de l'ós, però sense acabar-nos-ho de creure. Retratem la més clara i l'ensenyem, en arribar al poble, a la gent d'Espés. Que sí, que sí; que l'ós ha tornat i

que l'han vist a Sant Feliu i a Nerill! Que el govern d'Aragó ja els ha avisat i que no fa gaire, va espantar un ramat de vaques. Les bèsties van fugir tan esperitades que les van haver d'arreplegar entre Señiu i el coll de Fades.

He recordat el llibre d'Eugeni Casanovas, *L'ós del Pirineu, crònica d'un extermini* (1997). Ara que la bèstia ha tornat, em demano quin pacte haurem d'establir-hi per conviure plegats. Mentrestant, més que no pas basarda, l'ós em fa llàstima perquè enguany, per culpa d'aquest temps capriciós i boig, el pobre animal no ha hivernat i vaga més erràtic i perdut que mai.

Isidor Cònsul